

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1118/2020
11.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, др Илије Зиндовића, Бранка Станића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа у парници по тужби тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Александра Јасика, адвокат из ..., против тужених АД „ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ” из Београда и АД за железнички превоз робе “СРБИЈА КАРГО” из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2381/19 од 12.08.2019. године, у седници већа одржаној дана 11.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2381/19 од 12.08.2019. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧАВАЈУ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2381/19 од 12.08.2019. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 137/17 од 01.04.2019. године и пресуђује:

УСВАЈА СЕ тужбени захтев и обавезују тужени АД „ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ” из Београда и АД за железнички превоз робе “СРБИЈА КАРГО” из Београда да тужиоцу АА из ... на име накнаде штете за топли оброк и регрес солидарно исплате:

- за фебруар 2014. године износ од 12.714,66 динара, са законском затезном каматом почев од 15.03.2014. године, па до исплате,
- за март 2014. године износ од 12.275,72 динара, са законском затезном каматом почев од 16.04.2014. године, па до исплате,
- за април 2014. године износ од 14.237,11 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2014. године, па до исплате,
- за мај 2014. године износ од 15.347,46 динара, са законском затезном каматом почев од 14.06.2014. године, па до исплате,
- за јун 2014. године износ од 12.887,00 динара, са законском затезном каматом почев од 16.07.2014. године, па до исплате,
- за јул 2014. године износ од 10.631,25 динара, са законском затезном каматом почев од 16.08.2014. године, па до исплате,

-за август 2014. године износ од 15.677,57 динара, са законском затезном каматом почев од 16.09.2014. године, па до исплате,
-за септембар 2014. године износ од 14.944,19 динара, са законском затезном каматом почев од 16.10.2014. године, па до исплате,
-за октобар 2014. године износ од 14.240,09 динара, са законском затезном каматом почев од 15.11.2014. године, па до исплате,
-за новембар 2014. године износ од 15.260,20 динара, са законском затезном каматом почев од 16.12.2014. године, па до исплате,
-за децембар 2014. године износ од 8.548,90 динара, са законском затезном каматом почев од 16.01.2015. године, па до исплате,
-за јануар 2015. године износ од 16.727,65 динара, са законском затезном каматом почев од 14.02.2015. године, па до исплате,
-за фебруар 2015. године износ од 13.156,38 динара, са законском затезном каматом почев од 14.03.2015. године, па до исплате,
-за март 2015. године износ од 14.310,3965 динара, са законском затезном каматом почев од 16.04.2015. године, па до исплате,
-за април 2015. године износ од 14.128,66 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2015. године, па до исплате,
-за мај 2015. године износ од 15.812,45 динара, са законском затезном каматом почев од 16.06.2015. године, па до исплате,
-за јун 2015. године износ од 8.409,78 динара, са законском затезном каматом почев од 16.07.2015. године, па до исплате,
-за јул 2015. године износ од 14.436,98 динара, са законском затезном каматом почев од 15.08.2015. године, па до исплате,
-за август 2015. године износ од 15.811,06 динара, са законском затезном каматом почев од 16.09.2015. године, па до исплате,
све у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

УСВАЈА СЕ тужбени захтев и обавезује тужени АД за железнички превоз робе “СРБИЈА КАРГО” из Београда да тужиоцу АА из ..., на име накнаде штете за топли оброк и регрес исплати:

-за септембар 2015. године износ од 14.623,09 динара, са законском затезном каматом почев од 16.10.2015. године, па до исплате,
-за октобар 2015. године износ од 14.704,06 динара, са законском затезном каматом почев од 16.11.2015. године, па до исплате,
-за новембар 2015. године износ од 11.818,93 динара, са законском затезном каматом почев од 16.12.2015. године, па до исплате,
-за децембар 2015. године износ од 9.981,36 динара, са законском затезном каматом почев од 16.01.2016. године, па до исплате,
-за јануар 2016. године износ од 17.851,20 динара, са законском затезном каматом почев од 16.02.2016. године, па до исплате,
-за фебруар 2016. године износ од 13.059,72 динара, са законском затезном каматом почев од 16.03.2016. године, па до исплате,

-за март 2016. године износ од 14.393,91 динара, са законском затезном каматом почев од 16.04.2016. године, па до исплате,
-за април 2016. године износ од 4.300,31 динара, са законском затезном каматом почев од 16.05.2016. године, па до исплате,
-за мај 2016. године износ од 12.498,80 динара, са законском затезном каматом почев од 16.06.2016. године, па до исплате,
-за јун 2016. године износ од 7.907,85 динара, са законском затезном каматом почев од 16.07.2016. године, па до исплате,
-за јул 2016. године износ од 16.105,43 динара, са законском затезном каматом почев од 16.08.2016. године, па до исплате,
-за август 2016. године износ од 14.986,50 динара, са законском затезном каматом почев од 16.09.2016. године, па до исплате,
-за септембар 2016. године износ од 14.838,0320 динара, са законском затезном каматом почев од 16.10.2016. године, па до исплате,
-за октобар 2016. године износ од 12.263,04 динара, са законском затезном каматом почев од 16.11.2016. године, па до исплате,
-за новембар 2016. године износ од 10.719,93 динара, са законском затезном каматом почев од 16.12.2016. године, па до исплате,
-за децембар 2016. године износ од 11.680,12 динара, са законском затезном каматом почев од 16.01.2017. године, па до исплате,
-за јануар 2017. године износ од 14.547,06 динара, са законском затезном каматом почев од 16.02.2017. године, па до исплате,
све у року од 8 дана од пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка у укупном износу од 306.116,00 динара, у року од 8 дана од пријема преписа пресуде са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1521/20 од 27.05.2020. године, одбијене су жалбе тужиоца и првотуженог и потврђена је првостепена пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 137/17 од 01.04.2019. године, у ставу првом изреке у односу на првотуженог и ставовима другом, трећем и четвртном изреке којима је одбијен тужбени захтев за обавезивање тужених да солидарно до закључно са августом 2015. године и друготуженог до закључно са јануаром 2017. године, на име накнаде штете за топли оброк и регрес исплате тужиоцу месечне износе са затезном каматом од доспелости до исплате и обавезани тужени да тужиоцу накнаде трошкове спора од 83.012,00 динара.

Против правоснажне другостепене пресуде ревизију је благовремено изјавио тужилац, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП. Позвао се на већи број одлука других судова и Врховног касационог суда у којима је супротан одлучено у истоветним чињенично правним ситуацијама. Трошкове ревизијског поступка је тражио и определио.

По одредби члана 404. ЗПП ("Службени гласник РС" број 72/11...55/14) ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). О дозвољености и основаности посебне ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Поступајући на основу цитиране законске одредбе, Врховни касациони суд је имајући у виду различиту судску праксу апелационих судова у истој чињеничноправној ситуацији дозволио одлучивање о посебној ревизији тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и одлучио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код железница првотуженог до 01.09.2015. године, када је након извршене статусне промене послодавца, издвајање уз оснивање нових акционарских друштава наставио рад код друготуженог као послодавца. Нема доказа да су тужени обрачунавали и исплаћивали тужиоцу за спорни период трошкове по основу исхране у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора, јер о томе није донета посебна одлука, а Анексом Колективног уговора од 26.07.2006. године и Колективни уговори од 23.04.2015. године, не садрже конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада. Вештачењем је утврђена висина накнада према параметрима из Колективног уговора туженог који је престао да важи.

Тужилац у предметном спору потражује накнаду штете због неисплаћеног регреса за годишњи одмор и накнаде трошкова топлог obroка, у износима ближе означеним у првостепеној пресуди, а који су опредељени према налазу вештака.

Нижестепени судови захтев тужиоца за исплату регреса за годишњи одмор и накнаду трошкова исхране у току рада одбијају као неоснован. Захтев је одбијен са образложењем да Закон о раду прописује право запослених на исплату ових накнада, али не прописује висину, већ је нормирано да се висина накнада одређује општим актом или уговором о раду. Уговором о раду није регулисана висина накнада, али су у поступку колективног преговарања репрезентативни синдикат и тужени као послодавци Анексом Колективног уговора из 2006. и Колективним уговором из 2015. године уговорили да је накнада за коришћење годишњег одмора и накнада за трошкове исхране укључена у вредност једног радног часа, а тиме и у основну зараду запослених. То што наведене накнаде нису посебно номинално изражене не значи да исте нису исплаћене тужиоцу коме је зарада исплаћивана у складу са наведеним општим актима.

Према становишту Врховног касационог суда, ревизијом се основано указује да су нижестепени судови због погрешне примене материјалног права погрешно одбили тужбени захтев.

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...75/14), у тексту важећем у спорном периоду, предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у складу са општим актом и уговором о раду (члан 118. став 1 тачка 5. и 6.). Те накнаде морају бити изражене у новцу и исказане у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог из 2006. године одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора из 2002. године, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 6. Анекса као и чланом 57. став 1. и 2. Колективног уговора из 2015. године прописано је да је у вредност једног радног часа укључена је и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час.

Међутим, како је почев од 01.01.2006. године, запосленима дато законско право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора без прописивања висине истих, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. По оцени Врховног касационог суда одредбама општих аката тужених ни уговором о раду није извршена конкретизација права тужиоца на исплату спорних накнада, јер се из одређења да су исте укључене у вредност једног радног часа не може утврдити који износ представља накнада за регрес и трошкове исхране, обзиром да исте нису одређене у номиналном износу нити су у номиналном износу исказане у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, висина накнаде одређена на начин као у општим актима тужених не би била одређена у истом номиналном износу за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места што се не може прихватити као правилан обрачун.

На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Све наведено не искључује право тужиоца на исплату ових накнада, будући да се не може прихватити становиште нижестепених судова да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износу утврђеним на основу налаза и мишљења вештака, применом параметара наведених у налазу из раније важећег Колективног уговора ЈЖТП којим су били дефинисани начини обрачуна ових накнада. Стога је овако постављени тужбени захтев основан. Постоји солидарна обавеза тужених према тужиоцу до 31.08.2015. године. Друготужени је настао статусном променом првотуженог, па су

тужени пасивно легитимисани у предметном спору сагласно одредби члана 505. став 1. тачка 1. и 2. Закона о привредним друштвима. Тужилац са друготуженим није закључио нови уговор о раду, већ анекс уговора, по коме је наставио да ради под истим условима, а послодавац следбеник је преузео уговор о раду са свим правима, али и обавезама послодавца претходника, (члан 149. ЗОР) које су настале из закљученог уговора о раду и радног односа тужиоца.

На основу изложеног применом члана 416. став 1. ЗПП су преиначене нижестепене пресуде и усвојен тужбени захтев, те тужени обавезани да солидарно до краја августа 2015. године, а друготужени од септембра месеца до краја периода опредељеног тужбеним захтевом на име накнаде штете за топли оброк и регрес исплате тужиоцу утужене износе са припадајућом каматом.

Тужилац је у ревизији тражио, а трошковницима у току поступка определио захтев за накнаду трошкова поступка целокупног поступка. Применом члана 153., 154. и 163. ЗПП тужиоцу који је успео са тужбеним захтевом припадају трошкови целокупног поступка који су му досуђени на основу овлашћења Врховног касационог суда из одредбе члана 165. став 2. ЗПП у оквиру трошкова опредељених трошковником. Применом наведених законских одредби тужиоцу су досуђени трошкови првостепеног поступка у износу од 83.012,00 динара, које је досудио и првостепени суд, јер је трошковником тужиоца опредељен износ трошкова од 86.000,00 динара који је садржао и износ од 3.000,00 динара за увид у списе што нису нужни трошкови који би били досуђени тужиоцу на терет тужених. Поред тих трошкова тужиоцу су досуђени трошкови такси према решењима суда за тужбу у износу од 17.100,00 динара и првостепену пресуду у износу од 34.365,00 динара. Тужиоцу су досуђени и трошкови другостепеног поступка и то за састав жалбе у износу од 18.000,00 динара и по 19.377,00 динара за таксу на жалбу и одлуку другостепеног суда. Ревизијски трошкови досуђени тужиоцу односе се на састав ревизије 18.000,00 динара, таксу на ревизију у износу од 38.754,00 динара и таксу на ревизијску пресуду у износу од 58.131,00 динара.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић